

Det Kongelige Nærings og Fiskeridepartement

Oslo

Deres ref.: 24/8520-1

Trondheim, 19.03.2025

Høringsinnspill fra ScaleAQ til forslag om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte miljøvilkår

Bakgrunn

Vi viser til Nærings og Fiskeridepartementets høring av forslag om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte miljøvilkår datert 20.12.2024. Forslaget er ment å svare ut Stortingets anmodningsvedtak nr. 606 (2023-2024) og innebærer at nedjustert kapasitet i produksjonsområder som er eller har vært klassifisert røde, med nedjustering av produksjonskapasitet som konsekvens, kan benyttes i anlegg som har null utslipp av lakselus, og ellers oppfyller visse andre vilkår.

Om ScaleAQ

ScaleAQ er et internasjonalt selskap innen havbruk med hovedkontor i Trondheim. Vi leverer innovasjon, teknologi og utstyr til kunder globalt og langs hele kysten i Norge, og hadde en omsetning på 3,8 milliarder NOK i 2024. Med våre omtrent 1000 ansatte over hele verden og gjennom eksport av kompetanse, teknologi og gjennomtestet infrastruktur til den internasjonale oppdrettsnæringen er vi en premissgiver for den internasjonale havbrukssektoren. ScaleAQ har høyt fokus på bærekraft og teknologiutvikling for å løse biologiske utfordringer i alle produksjonssystemer for laksefisk. De siste årene har vi gjennomført et betydelig utviklingsarbeid på produksjonssystemer som i stor grad reduserer produksjonen og utslipp av lakseluslarver fra anleggene, og som også reduserer behovet for avlusingsoperasjoner på fisken. Både vårt semilukkede system (Vortex) og nedsenkbare system (Submerged) er kommersialisert og tas i økende grad i bruk i næringen.

Vi i ScaleAQ har igangsatt en betydelig satsing på teknologiutvikling av et konsept for lusefri produksjon som lanseres i 2025. Dette systemet skal svare på behovene våre kunder har, og produsere laks uten utslipp av lakselus. Samtidig legges betydelig vekt på energieffektivitet, fiskevelferd og mulighet for slamoppsamling. Vår satsing er igangsatt på bakgrunn av signaler fra myndighetene på en kommende ordning for miljøkonsesjoner eller lignende, samt tilbakemeldinger fra våre kunder på at dagens eksisterende teknologi ikke oppfyller deres behov på en optimal måte. Vi har med andre ord tatt betydelig finansiell risiko og investert i dette arbeidet. Som en ren teknologileverandør uten egne konsesjoner for produksjon av laks og ørret, er en markedsstørrelse tilstrekkelig for serieproduksjon avgjørende for oss. Vi anser også dette som en fordel for våre kunder og deres sikkerhet for leveranser, service, produktforbedring og avhending etter endt levetid.

ScaleAQ ønsker innledningsvis å uttrykke sin støtte til forslagetets formål. Vi anerkjenner viktigheten av teknologiutvikling som reduserer påvirkning på vill anadrom laksefisk fra lakselus oppformert i akvakulturanlegg. Vi mener imidlertid at forslaget har mangelfullt ambisjonsnivå, og at teknologinøytralitet ikke er godt nok ivaretatt. Noen avklaringer knyttet til tilgrensede regelverk mangler. Dette medfører unødvendig kompleksitet og usikkerhet, og høyner dermed terskelen for nødvendige investeringsbeslutninger både hos teknologileverandører og produsentbedrifter.

Vi stiller oss bak innspill fra Sjømat Norge på at Stortingets anmodningsvedtak bare er delvis fulgt opp, og at en ordning med tilbakeføring av nedtrukket produksjonsvolum ikke dekker Stortingets uttrykte ønske om en ordning som kan gjelde alle eksisterende og fremtidige tillatelser. Introduksjon av tilleggsvilkår knyttet til slamoppsamling, spesifikt definerte inntaksdypsgrenser og dobbel rømmingssikring er ikke teknologinøytrale og medfører et unødvendig spesifikt regelverk for anleggstypen som bedre dekkes gjennom eksisterende regelverk og praksis. Andre nye produksjonsformer som gir betydelig reduksjon i lakselus-påvirkning, som skjermet, nedsenket og eksponert drift burde vært inkludert i en mer generell konverteringsordning.

Vi vil i det følgende oppsummere og begrunne våre synspunkter på forbedringer av den foreslåtte ordningen.

- Signalet om at produsentene først insentiveres for teknologiskifte etter å ha hatt en pr. definisjon uakseptabel miljøpåvirkning (rødt trafikklys i en region) virker lite logisk i en føre-var tankegang. Teknologi som har åpenbar positiv effekt på samme miljøsituasjon kan insentiveres på samme måte som foreslått for hele landet uavhengig av trafikklysvurderingene, og eventuelt uavhengig av hele MTB ordningen. Tillatelse til produksjon i lusefrie anlegg kan gis på generelt grunnlag uavhengig av miljøtilstand definert etter trafikklyssystemet (TLS).
- Dagens hurtige utrulling av teknologi som reduserer luseproduksjonen (skjermingsteknologi, nedsenkede anlegg og eksponerte lokaliteter) bør allerede i løpet av 2025 gi målbare og modellerbare forbedringer som resulterer i mindre risiko for nedjustert kapasitet, og potensielt grønne trafikklys som utløser vederlagsfri tilbakeføring av nedtrukket produksjonsvolum. Dermed blir det foreslåtte insentivet for lukkede anlegg svært begrenset, og langt svakere enn forutsatt for å forsvare investeringer i teknologiutvikling på nødvendig nivå.

- Krav om dobbel rømmingssikring er ikke teknologinøytralt, og rømmingssikring ivaretas bedre gjennom dagens regelverk (NYTEK23). "Aktuelle anlegg og konstruksjoner skal gjennom teknologikvalifisering eller tilsvarende dokumentasjon vise til tilstrekkelig pålitelighetsnivå med hensyn til rømmingssikkerhet og partielle faktorer». Kravet om dobbel rømmingssikring bør derfor tas ut.
- Krav om verifisering fra uavhengig faginstans fremstår som uklart definert. På noen av områdene er dette ivaretatt av gjeldende regelverk, mens det i forhold til nullutslipp av lakselus fremstår uklart metodisk og praktisk. Verifisering av uavhengig tredjepart er, der det er naturlig, ivaretatt av dagens regelverk.
- Krav om minimumsdybde for vanninntak er ikke teknologinøytralt, og tar ikke hensyn til lokalitetsspesifikke forhold. Kravet er unødvendig gitt at formålet uansett er lusefri produksjon, og bør tas ut.
- Krav om mulighet for slamoppsamling, uten spesifisering av rensekrav, signaliserer at man ønsker å overlate regulering av utslipp og rensekrav til forurensningsmyndighetene (Statsforvalterembetet/Miljødirektoratet) uten overordnede føringer. Etter ny forskrift ([Forskrift om endring i forurensningsforskriften \(akvakultur av fisk\) - Lovdata](#)) skilles det tydelig mellom «åpen» og «lukket» produksjonsteknologi (§ 34.1). Vi anser punktet «*Dette kapitlet gjelder likevel ikke akvakultur i produksjonsenheter som er avhengig av vanninntak og avløp*» som å definere anleggstypene det er snakk om i denne høringen. Utfordringene med dette gjelder både potensielle pålegg om rensegrad som er praktisk uoppnåelig eller uforholdsmessig energikrevende, samt mulighet for å samlokalisere lukkede og åpne produksjonsenheter på samme lokalitet under forskjellig regelverk. Avklaringer rundt dette spørsmålet etterlyses.

Slam oppsamlet fra akvakultur omtales av mange som «nyttig» og en «verdifull ressurs», inkludert fra departementet. Dette synet kommer også til uttrykk i høringsutkastet, gjennom krav om mulighet for slamoppsamling. Vi vil minne om flere praktiske/tekniske og regelverksmessige hindre for å betrakte slam fra sjøvannsproduksjon som «nyttig i dag». Vi vil også minne om betydelige kostnader i form av økt energiforbruk og potensielt økte klimagassutslipp forbundet med oppsamling, prosessering og transport av slam. Vi etterlyser en helhetlig vurdering av kost-nytte av slike tiltak, all den tid miljøpåvirkning lokalt overvåkes og reguleres robust i dag gjennom MOM systemet, og at regional miljøpåvirkning risikovurderes som lav/moderat for «Negativ effekter på bunnsamfunn i influensområdet for oppdrett» og lav for «Overgjødning av kystvann på grunn av utslipp

av næringssalter fra fiskeoppdrett»¹. Vi i ScaleAQ er absolutt ikke prinsipielt imot å samle opp slam fra akvakultur i sjø der det er nødvendig og fornuftig, men vi savner en sterk faglig begrunnelse for å behandle utslipp fra lusefri produksjon annerledes enn tradisjonell produksjon i sjø. Krav om oppsamling av slam bør vurderes fra både et kost-nytte perspektiv og et lokalt miljøtilstandsperspektiv før funksjonskrav til teknologi defineres.

Oppsummering

ScaleAQ støtter ambisjonen om å redusere miljøbelastning fra lakselus og samtidig oppnå vekst i næringen. Dette gjør vi i praksis gjennom store investeringer i egen teknologiutvikling. For å sette oss i stand til å gjøre en best mulig jobb for våre kunder og miljøet er vi avhengige av at insentivordninger og regelverk er forutsigbart og teknologinøytralt. Vi har stor tro på at den foreslåtte ordningen, med de nødvendige endringer, kan bli et viktig bidrag til en enda mer bærekraftig akvakulturnæring.

Med vennlig hilsen

Audun Sivertsen Fjeldvær,

CEO, ScaleAQ

¹ [Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2025 | Havforskningsinstituttet](#)